

Oikaisuvaatimus / Koulukuljetusten sekä palvelu- ja asiointiliikenteen kilpailutus / Kilpailutuksen hyväksyminen -päätökseen

KASV 27.08.2026

316/02.08.00.01/2025

Päätösesitys

Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta päättää, että oikaisuvaatimus hylätään perusteettomana.

Päätös

Käsittely

Perustelu

Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta päätti 3.6.2026 (§ 88) hyväksyä koulukuljetuksia sekä palvelu- ja asiointiliikennettä koskevan hankinnan yhteishankintayksikköhanke hankintalain 20 §:n ja Sansia Oy:n toteuttaman kilpailutusmenettelyn kautta. Pykälä tarkastettiin kokouksessa. Muutoksenhakuajan päätökseen on ollut 25.6.2026 saakka. Seppo Lampinen (jäljempänä ”hakija”) on tehnyt päätöksestä 25.6.2026 päivätyn oikaisuvaatimuksen (asian liitteenä), joten oikaisua on haettu määräajassa.

Asian tausta

Kaupunginhallitus on 18.12.2023 (§ 290) päättänyt merkitä yhden Sansia Oy:n osakkeen sekä hyväksyä kaupungin ja Sansia Oy:n välisen puitesopimuksen. Sansia Oy on voittoa tavoittelematon, julkisomisteinen yhteishankintayksikkö, jonka pääasiallinen tehtävä on tarjota omistaja-asiakkailleen hankintapalveluita. Omistajina toimii kuntia, kuntien tytäryhtiöitä, kuntayhtymiä ja säätiöitä. Sansia Oy rahoittaa toimintansa pääasiassa sopimustoimittajien maksamilla palvelumaksuilla.

Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta on 25.9.2025 (§ 73) päättänyt käynnistää koulukuljetusten sekä palvelu- ja asiointiliikenteen kilpailutuksen 1.8.2026 alkavalle sopimuskaudelle sekä valtuuttaa kuljetussuunnittelijan valmistelevaan kilpailutusta sekä toimimaan kilpailutuksessa asiantuntijana/yhteyshenkilönä.

Hankintaa ja tarjousasiakirjoja on sittemmin sisäisesti valmisteltu kaupungin viranhaltijoiden ja Sansia Oy:n asiantuntijoiden yhteistyönä. Sansia Oy on julkaissut hankintailmoituksen 13.3.2026, ja lopulta Sansia Oy on tehnyt asiassa 27.4.2026 päivätyn hankintapäätöksen. Mainittu hankintapäätös on sisältänyt tavanomaisen ja asianmukaisen valitusosoituksen ja oikaisuohjeen. Sansia Oy on sittemmin hylännyt asiassa saamansa hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen, eikä hankintapäätöksestä

ole määrääjassa valitettu markkinaoikeuteen. Sansia Oy:n hankintapäätös on siten tullut lainvoimaiseksi.

Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta on 26.5.2026 (§ 77) merkinnyt Sansia Oy:n toteuttaman kilpailutuksen tuloksen tiedokseen sekä esittänyt kaupunginhallitukselle ja valtuustolle lisätalousarviota kuljetuskustannuksiin uusien kilpailutettujen hintojen vuoksi yhteensä 93 000 euroa. Sitten kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta on 3.6.2026 (§ 88) päättänyt hyväksyä koulukuljetuksia sekä palvelu- ja asiointiliikennettä koskevan hankinnan yhteishankintayksikköhanke Hankintalain 20 §:n ja Sansia Oy:n toteuttaman kilpailutusmenettelyn mukaisesti.

Lautakunnan 3.6.2026 päätöksestä (§ 88) on tehty 25.6.2026 päivätty oikaisuvaatimus. Hakija on vaatinut, että lautakunnan päätös kumotaan tai poistetaan väärässä järjestyksessä syntyneenä ja muutoinkin lainvastaisena.

Hakija on katsonut lautakunnan päätöksen kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön vastaiseksi. Hakija on perustellut kantaansa sillä, että hankinnan kilpailutuksesta vastanneelle Sansia Oy:lle ei ole kaupungin hallintosäännössä määrätty päätöksentekooikeutta, ja että kaupungin verkkosivuilta ei löydy päätöstä siitä, että kilpailutuksen järjestäminen ja hankintapäätöksen tekeminen olisi siirretty tai delegoitu Sansia Oy:lle. Hakija on katsonut lautakunnan päätöksellään poikenneen hallintosäännöstä.

Oikeudelliset lähtökohdat

Hankintalain 4.1 §:n 12 kohdan mukaan yhteishankintayksiköllä tarkoitetaan muun ohella hankintayksikköä, joka tarjoaa yhteishankintatoimintoja ja mahdollisesti hankintojen tukitoimintoja sen suoraan tai välillisesti omistaville hankintayksiköille. Edellytyksenä on, että yhteishankintayksikkö toimii näiden tehtävien hoitamiseksi ja että se on nimenomaisesti perustettu hoitamaan näitä tehtäviä. Sansia Oy on lainkohdassa tarkoitettu yhteishankintayksikkö.

Hankintalain 20 §:n mukaan hankintayksikkö voi hankkia tavaroita ja palveluita suoraan yhteishankintayksiköltä. Lainkohdan mukaan hankintayksikön katsotaan täyttäneen hankintalain mukaiset velvoitteensa, kun se hankkii tavaroita tai palveluja yhteishankintayksiköltä taikka käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta. Toisin sanoen hankintayksikkö täyttää kilpailuttamisvelvollisuutensa ja muut hankintalaista johtuvat velvoitteensa, mikäli se käyttää yhteishankintayksikön kilpailuttamia sopimuksia taikka hankkii hyödykkeen suoraan yhteishankintayksiköltä.

Yhteishankintayksikköä hyödynnettäessä yhteishankintayksikkö, ei siis yhteishankintayksikön palveluja käyttävä hankintayksikkö, toimii kilpailuttajan ja tilaajan roolissa. (Ks. esim. Eskola, Saila, Julkiset hankinnat 2017, s. 151.) Vastuullisen kilpailuttajan ja tilaajan roolissa toimivan yhteishankintayksikön on toki itse noudatettava hankintalainsäädännön menettelytapavelvoitteita ja se on myös

vastuussa hankinnan asianmukaisesta kilpailuttamisesta. (Näin esim. Kuoppamäki, Petri, Uusi Kilpailuoikeus 2018, s. 459–460.)

Hankintalain 20 §:ssä säädetyn lisäksi yhteishankinnoista on määrätty Keuruun kaupungin hankintaohjeen 1.8 kohdassa, jonka mukaan kaupungin katsotaan noudattaneen hankintalain kilpailuttamisvaatimusta, kun kaupunki on tehnyt hankinnan suoraan yhteishankintayksiköltä tai käyttäen yhteishankintayksikön kilpailuttamaa hankintasopimusta. Samassa hankintaohjeen kohdassa on todettu, että hankinnan suorittamisesta yhteishankintana voi päättää se toimitus- tai viranhaltija, jolla muutoinkin on oikeus päättää asianomaisesta hankinnasta.

Keuruun kaupungin hallintosäännön 28 §:n mukaan kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta vastaa kaupungin kuljetus- ja joukkoliikennepalveluista. Edelleen hallintosäännön 27 §:n mukaan kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta päättää yli 200 000 euron hankinnoista. Näin ollen kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta on kaupungin hankintaohjeen 1.8 kohdassa tarkoitettu toimitus- tai viranhaltija, jolla on oikeus päättää asianomaisesta hankinnasta, ja jolla on sanotun hankintaohjeen kohdan mukaisesti ollut myös oikeus päättää hankinnan suorittamisesta yhteishankintana.

Edellä esitetyn valossa kasvun ja hyvinvoinnin lautakunnalla on ollut hankintalain 20 §:n nimenomaisen säännöksen nojalla, hallintosäännön 27 ja 28 §:n perusteella toimivaltaisena toimitus- tai viranhaltijana sekä kaupungin hankintaohjeen 1.8 kohtaa noudattaen oikeus tehdä hankinta suoraan yhteishankintayksikön toteuttaman kilpailutusmenettelyn ja yhteishankintayksikön tekemän lainvoimaisen hankintapäätöksen mukaisesti. Kun kyse on ollut suoraan lakiin perustuvasta ja myös hankintaohjeessa tunnistetusta menettelytavasta, lautakunnan päätöksessä ei ole ollut kysymys viranomaisen toimivallan siirtämisestä tai delegoimisesta. Hankintojen toteuttaminen yhteishankintayksikköhankeina on ylipäättään tavanomaista ja kunta-alalla vakiintuneiden hankintakäytäntöjen mukaista, eikä päätös ole ollut ristiriidassa kuntalain, hallintolain tai muunkaan kunnan hallintoa sääntelevän lain kanssa.

Näin ollen oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana siltä osin kuin hakija on katsonut, että asiassa olisi kysymys viranomaisen toimivallan perusteettomasta siirtämisestä tai delegoimisesta, tai että päätös olisi ollut hallintosäännön vastainen. Oikaisuvaatimus on hylättävä perusteettomana myös siltä osin kuin hakija on katsonut, että päätös on syntynyt väärässä järjestyksessä. Lautakunnalla tai muullakaan kaupungin toimitus- tai viranhaltijalla ei ole ollut laista, hallintosäännöstä tai hankintaohjeesta johtuvaa velvollisuutta päättää etukäteen ja erikseen siitä, että se tulee myöhemmin hallintosäännön 27 ja 28 §:n mukaisena toimivaltaisena toimitus- tai viranhaltijana tekemään asiassa hankintalain 20 §:n ja hankintaohjeen 1.8 kohdan mukaisen päätöksen hankinnan tekemisestä yhteishankintayksikköä hyödyntäen.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että hankintalain 163 §:ssä säädetään etenkin yhteishankintayksiköiltä tehtäviä hankintoja koskevasta kaksinkertaisen muutoksenhaun kiellosta. Lainkohdan mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain, hyvinvointialueesta annetun lain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla. Näin ollen yhteishankintayksikköä hyödyntäen tehtävästä hankinnasta päättäneen lautakunnan päätöstä ei voi vaatia kumottavaksi tai muutettavaksi hankintalain vastaisuuteen vedoten. Edelleen vastuu hankintalain noudattamisesta hankinnassa on ollut yhteishankintayksiköllä, ja yhteishankintayksikkö on tehnyt asiassa lainvoimaisen hankintapäätöksen. Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta ei ole yhteishankintayksikön päätöstä koskeva muutoksenhakuelin, eikä lautakunnalla ole toimivaltaa kumota tai muuttaa yhteishankintayksikön tekemää lainvoimaista hankintapäätöstä.

Yhteenveto

Yhteenvetona todettakoon, että vastoin oikaisuvaatimuksessa esitettyä lautakunnan 3.6.2026 (§ 88) tekemä päätös ei ole syntynyt väärässä järjestyksessä taikka ollut Keuruun kaupungin hallintosäännön vastainen. Oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §: Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta päättää selvityksen ja lausunnon antamisesta vastuualueelleen kuuluvista asioista.

Hallintosääntö 28 §: Kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta päättää koulukuljetuksista ja koulumatkaeduista (POL 32 §).

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja Nevalainen Marko, marko.nevalainen(at)keuruu.fi, puh. 040 749 7718

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Nevalainen Marko

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus oikaisuvaatimukseen